

• A Tükör előtt •

A feltámadás ünnepére indulva megállok a tükör előtt.
Visszatekint rám a készülődés hétköznapjainak forrása:

Istenem! Te megvizsgáltál és jól ismersz engemet,
Jól tudod, hová visz utam, látod keltem s feketem.
Még nyelvemre sem jön a szó, már előtted tudva van,
És minden részről bezárva tart kezed minduntalan.
E tudásod meghaladja elmémet s csodálkozom,
Hová menjek, merre fussak színed elől, nem tudom.
Hogyha felhatok az égbe, ott találalak tégedet.
Ha leszállnék a pokolba, látnám jelenlétedet.
És ha messze, tengeren túl szállnék hajnalszárnyakon,
Oda is jobbod visz engem, s az tart fenn mindenkoron.
És ha mondom: a sötétség tőled elföd engemet,
Nem főd el, mert a sötét éj, fényes napvilág neked.
Áldalak, mert bámulandó mind, amit kezded mível,
Alkotó vagy, már anyámnak te rejtél méhében el.
Láttad testem mint szövődött, írva könyvedben vala,
Éltem minden napja, melynek messze volt még hajnala.(...)
Hogyha az elmélkedésben már végképp elfáradok,
És elalszom, felébredvén mégiscsak veled vagyok.
Oh, bár messze távoznának mindazok, kik ellened
Gőgösen szólnak, halmozván a vétkekre-vétkeket.
Nem tartok többé azokkal, kik téged káromolnak,
Egyedül neved dicsérje itt minden szív és ajak.
És azért, Uram! Figyelj rám, ki jól ismersz engemet,
s szent törvényed régi útján vezesd minden léptemet.
Dicsőség Neked oh Atya, Fiú s Szentlélek Isten!
Miképpen kezdetben vala, most és mindörökké Ámen.

Itt állok előtted. Ünneplőben szeretnék tündökölni.
Még nem vagyok kész, nincs minden a helyén, a bárány, a tekercs, a takarítás.
Te látod, igyekeztem. Érzem, támogatva vagyok, a tenyereden hordozol.
Utolsó simítások: a szőnyeg rojtjai is kiegyenesítve, az abrosz kivasalva, az ünneplő ruhák kikészítve.
Vársz rám. A kereszt tövében, majd az üres sír előtt.
A Veled való találkozásra szántam elég időt?

Még két emailt el kell küldeni, három üzenetre választ írni. Egy telefonhívást lebonyolítani. Megszervezni, elrendezni.

Csendet teremtettem-e magamban?
A híreket meg kell hallgatnom, kiivel, mi történt, hova ment, mit mondott...
A gyarlóságaim eltakarnak, mint felhők a napot.

Tökéletes akartam lenni.
Most virrad a szívemben: Te akkor is beragyogod életemet, ha nincs minden a helyén.

Későn vettem a búzát, nem nőtt meg.
Gyönyörű világba helyeztél engem.
Megalkottál, formáltál.
A családnak ajándékoztál.
Szülővé alakítottál, felelősséget hordozva utamra bocsátottál.

Megbízta bennem, és rámbízta...
Velem vagy a világozásban és a sötétségemben is, a kilátástalanságban, a vigasztalanságomban is.

Késően táncolok, nem sikerült, vagy mégis?

Én Téged akarok választani, melletted döntök, nap mint nap

Istenem, a Tied vagyok. Hordozz, szembesíts tévedéseimmel, rossz döntéseimmel, mutasd a keskeny ösvényt, mely hozzád vezet!

Indulhatunk.

Kelemen Erzsébet

„Ketten közülük még aznap egy Emmausz nevű faluba mentek, amely Jeruzsálemtől hatvan stádiumnyira fekszik. Közben beszélgettek mindarról, ami történt. Miközben így beszélgettek és tanakodtak, egyszer csak maga Jézus közeledett, és csatlakozott hozzájuk.

De szemük el volt takarva, hogy föl ne ismerjék.

Megszólította őket: „Miről társalogtok itt az úton?” Erre szomorúan megálltak. Egyikük, akit Kleofásnak hívtak, hozzáfordult: „Te vagy az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudja, mi történt ott ezekben a napokban?” „Micsoda?” - kérdezte.

„A názáreti Jézus esete, -felelték-, aki szóban és tettben nagy hatású próféta volt Isten és az egész nép előtt. Főpapjaink és előjáróink halála ítélték és keresztre feszítették. Mi viszont azt reméltük, hogy ő fogja megszabadítani Izraelt. De ma már harmadnapja annak, hogy ez történt. Igaz, hogy néhány közénk tartozó asszony megzavart minket. Hajnalban a sírnál voltak, de nem találták a testét. Azzal a hírrel tértek vissza, hogy angyalok jelentek meg nekik, akik azt állították, hogy él. Társaink közül néhányan a sírhoz mentek, és úgy találtak mindent, ahogy az asszonyok mondták. Őt magát azonban nem látták.”

Erre ő így szólt: „Ti oktanok, milyen nehezen hiszitek mindazt, amit a próféták jövendöltek!

Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy

bemehessen dicsőségébe?” Aztán Mózesen kezdve valamennyi prófétánál megmagyarázta, ami az Írásokban róla szól. Közben odaértek a faluhoz, ahová tartottak. Úgy tett, mintha tovább akart volna menni. De azok marasztalták: „Maradj velünk, kérték, mert esteledik és már lemenőben van a Nap.” Betért tehát, hogy velük maradjon.

Mikor asztalhoz ültek, kenyeret vett kezébe, megáldotta, megtörte, és odanyújtotta nekik.

Erre megnyílt szemük, és fölismerték. De ő eltűnt elő-

lük. „Ugye lángolt a szívünk, - mondták egymásnak -

mikor útközben beszélt hozzánk és kifejtette az Írásokat?” Még abban az órában útra keltek, és visszatértek Jeruzsálembé. Ott egybegyűlve találták a tizenegyet és társaikat. Azok ezzel fogadták őket: „Az Úr valóban föltámadt, és megjelent Simonnak.”

Erre ők is elbeszélték, ami az úton történt, és hogy hogyan ismerték föl a kenyértörésnél.” Lk. 24,13-35

A mi Emmausz-járásunk születésünkkel megkezdődött, és holtunkig tart. Fontos, hogy ezen az utunkon Vele találkozzunk. Csak szemünket, nehogy valami eltakarja, és ne ismerjük meg Őt.

Farkas Árpád papbácsi

B Ö N G É S Z D E

Az utolsó levél az együtt érző jóakaróknak

A Hargita Népe közéleti napilap ez év február 24-i számában Sarány hogy gondolatait megosszam lapunk olvasóival is.

Tulajdonképpen egy megtalált kéziratról van szó, amelyet egy ötéves annak, hogy élete menthetetlen, mégis őszinte szavakkal köszönte költségeinek fedezésére adakoztak. Annak ellenére, hogy betegsége bithatónak tűnt. Angliában próbálták szervezetét felerősíteni, hogy mert január végén elvesztette az életéért folytatott küzdelmét.

Az utolsó levél az együtt érző jóakaróknak című, fent említett írásban Nagy Éva (képünkön) leveléből, de nővérenek a támogatókhoz István írja, (...) felkavarják a lelket, s emlékeztetnek arra, hogy vélt javainknál vannak fontosabb dolgok is: a szeretet, az együttérzés, az is áthidalhatóak.

István felelős szerkesztő egy igen megható írása készítetett arra,

betegség következtében elhunyt fiatal lány írt. Ő tudatában volt meg mindazoknak a segítségét, akik külföldi gyógykezelése nem gyógyítható volt, de megfelelő kezeléssel élete meghosszabb-megbírn egy májműtétet, amelyre már nem kerülhetett sor,

a szerző több gondolatot idéz az elhunyt gyergyóalfalvi 25 éves írt hálás szavai is elgondolkozásra serkentenek. Amint Sarány vagy valós gondjainknál, sérelmeinknél, örömeinknél, anyagi egymásra figyelés, az áldozatvállalás. Általuk nagy nehézségek

A lány levele Teréz anya gondolataival kezdődik, majd így folytatódik: „Köszönetemet, hálámat szeretném kifejezni minden gyergyóalfalvi, gyergyószentmiklósi, a környező településekről levő embereknek, hogy újból segítségemre siettek életemnek ebben a nehéz időszakában. Az összes jóakarátú embernek hálás vagyok, hogy együtt érez velem.” A Borszáken élő nővére is egy hosszú, nagyon soknak megköszönő levelet fogalmazott meg, amelyben többek között a következőket írja: „Kedves Támogatók, Ön-zetlenül Segítő Embertársaim! ... szeretném megköszönni, és hálás köszönetemet kifejezni mindazoknak a vállalkozóknak és magánszemélyeknek, és azoknak a külföldön élő, dolgozó embernek (akik közül legtöbbször Svájc-ból segítettek), akik támogatásukkal hozzájárultak ahhoz, hogy a kifizetett összeg kigyűljön az elő- és utókezeléseire, a májműtétjére, ami már nem következhetett be, mivel már legyengült állapotából nem tudták annyira felerősíteni, hogy kibírn egy műtétet.”

E hónap elején ugyancsak egy másik, agydaganattal diagnosztizált fiatal gyergyóújfalusi lány megsegítésére szervezett jótékonyági sporthétvégét Gyergyószentmiklóson az Egy Mindenkiért, Mindenki Egyért gyergyóalfalvi csoportosulás. A lányt Németországban e hónap elején egy hannoveri klinikán meg is operálták, reméljük jobban van. Gondolom, mi csíkiak is példát vehetünk a gyergyóvidéki emberek önzetlen, segítőkész áldozatvállalásából.

Az irgalmasság rendkívüli szent évét hirdette meg Ferenc pápa a 2016-os egyházi évre, amely a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén, 2015. december 8-án vette kezdetét. Ez a tematikus év számos lehetőséget nyújt arra, hogy az irgalmasság titkát átéljük. Egyházközségünkben is több olyan programot szervezünk meg, amelyek az irgalmasság testi és lelki cselekedeteire buzdítanak, az isteni irgalmasság jobb megértéséhez – s reményeink szerint ezáltal a Jóiistenhez visznek közelebb. Havonta egy programot tervezünk, a programokat úgy állítottuk össze, hogy az előadások mellett beszélgetésekre, tanúságtételre is legyen lehetőség. Hónapról hónapra a különböző lelkeségi mozgalmak képviselőit igyekszünk meghívni előadónak.

Januárban meghívottunk a ferences rend tagja volt fr. Anaklét, szárhegyi szerzetes személyében. Ő arról beszélt, hogy az irgalom, nem rólunk szól, hanem Istenről. Isten az, aki csak szeretni képes. Amikor őszintén magunkba nézünk, akkor ajánlatos két kérdésre válaszolnunk:

Ki vagy te, Istenem? és Ki vagyok én?

Assisi Szent Ferenc imájával arra buzdította a jelenlevőket, hogy merjünk teret adni Istennek a hétköznapjainkban is:

*„Fölséges és dicsőséges Isten,
ragyogd be szívem sötéttségét,
adj nekem igaz hitet,
biztos reményt
és tökéletes szeretetet;
érzéket és értelmet, Uram,
hogy felismerjem és megtegyem
a te szent és igaz parancsodat
Amen”.*

Az Irgalmasság Éve, 2015. december – 2016. november

Februári meghívottunk Simó Irma keresztény pszichológus, mentálhigiénés szakember, az Áradat Egyesület vezetője volt, aki az „Irgalmasság a párkapcsolatban” témában tartott előadást. Ennek egyik kiindulópontja volt a férfi és nő közti különbség, különösen a gondolkodásban, az értékek és a prioritást élvező dolgok kapcsán felmerülő eltérések. Az előadó kitért arra is, hogy a reklámok, a média gyakran hamis képet fest a női/ferfi szépségről, amellyel ahhoz járul hozzá, hogy torz önképek, önmagunkkal vagy társunkkal szemben magas elvárások alakulnak ki. Ezért biztatott, hogy társunkban elsősorban a belső szépséget keressük, a másik megértésére és elfogadására törekedjünk, illetve a Jóiisten akaratát keressük a kapcsolatban is. Jó, ha ez cselekedeteinkben is megnyilvánul.

A nagybőjti szent időben március folyamán lelkigyakorlatra került sor Jakabos Barnabás jezsuita atya vezetésével, amelynek témája a megbocsájtás volt.

Nagypénteken délután 3 órakor közös imádságot követően elkezdődött az „Irgalmasság Kilenced”.

A Húsvét utáni első vasárnap (2016. április 3.) az Irgalmasság Vasárnapja. Ezt a napot több programmal szeretnénk ünnepélyessé tenni. A vasárnapi szentmise mellett az irgalmasság órájában irgalmasság rózsafüzért imádkozunk, amelyet szentségimádás követ. Ezt követően agapé keretében beszélgetünk a kilenced kegyelmeiről.

2016. május – előadás és beszélgetés, meghívottak a Pálos rend tagjai.

Az irgalmasság évének 2016. júniusi programját a Szent Antal és a Jézus Szíve ünnepekkel kapcsoljuk össze.

2016. júliusában terveink szerint a Bonus Paštor Alapítvány munkatársai részéről hívunk előadókat. Szenvedélybetegségekről - elsősorban alkoholizmusról, -függőségekről, gyógyulásokról beszélgetünk.

Augusztusban a Nagyboldogasszony ünnep és az rÚton zarándoklat programjai zajlanak, ezek kapcsolódnak az irgalmasság évéhez.

2016. szeptember - Betegek látogatása.

Közösen megünnepeljük az Öregek napját, egy nagyon idős pap bácsit hívunk, akivel élettapasztalatairól, isteni irgalmasságról, kegyelmekről, öregkorról beszélgetünk.

Krisztus Király ünnepe alkalmával az Irgalmasság Évét záró ünnepségre és kiértékelőre kerül sor.

A tervezett programok nyitottak mindenki számára.

Ez a szentév a kegyelem ideje, éljük az általa nyújtott lehetőségekkel.

Kiss Adél

A MÚLTAKRA VETETT FÁTYOL

Ismeretes, hogy Jókai Mór az 1848-49-es forradalom és szabadságharc egyik jelentős alakja volt. Ő vitte a hírt Petőfinék, hogy Bécsben kitört a forradalom, aminek hatására a márciusi ifjak szervezkedni kezdtek. Megfogalmazták a 12 pontból álló követeléseket, s ezt a proklamációt saját maga olvasta fel március 15-én az időközben összegyűlt tömeg előtt.

A szabadságharc leverése utáni időszakban Jókai irodalmi munkásságáról ismert, és 1904-ben bekövetkezett haláláig számos történelmi regénnyel gazdagította a magyar irodalmat. Többek között „A magyar nemzet története regényes rajzokban” című kötetében a szabadságharc eseményeivel foglalkozva olyan következtetéseket és véleményeket fogalmaz meg, amelyek a későbbiekben sajnos, nem valósultak meg és a magyar nemzet egyetértése napjainkban is törekény maradt. A fenti cím alatt a következőket írja:

„Idáig tartott a magyar szabadságharc dicsőségének története. Ami ezután következik, azt takarja a „múltakra vetett fátyol”, melyet a magyar országgyűlés az 1867-iki kiegyezéssel két évtized elfeledésre méltó eseményeire borított. (...) De olyan sűrű mégsem lehet ez a fátyol, hogy a magyar nemzet szabadságáért küzdő szellemének dicsősége századokon keresztül át ne ragyogjon alá. Mi, akik ez óriások harcában részt vettünk, akik e korszak történetét átéltük és leírtuk: azzal a tudattal tesszük le a kezünkől a fegyvert és a tollat: hogy „feledtünk, de el nem feledtetünk!” Sok vér kihullt, sok vagyon elpusztult, egész nemzedék boldogsága, reménye megsemmisült... De azért mégis szükséges volt e szabadságharcnak megvívnia a magyar nemzet által, hogy életképességét, honalkotási misszióját, szabadságot önfeláldozásra kész nagy szellemét eltagadhatatlanná tegye az utókor előtt.

A magyar nemzet akkor mutatta be magát a világ előtt, mint egész nép, egész nemzet, egész nagyságában.

Azóta a magyar nemzet kibékült egykori ellenfeleivel, szövetségessé lettek: de legnagyobb vívmánya a kornak, hogy a magyar nemzet kibékült saját magával, s többé osztály osztály ellen, vallásfelekezetek egymás ellen, nemzeti-ségek a közös haza ellen, szabadelvűség a szolgáltság ellen nem vívnak harcot a haza földjén egymással.”

Honvéd katonákat végeztek ki Jenőfalván

1940. augusztus 30-án a második bécsi döntés értelmében Magyarország visszakapja Észak-Erdélyt és szeptember 1-vel megkezdődik a magyar csapatok bevonulása Erdélybe. Így Karcfalvára 1940. szeptember 12-én vonul be a magyar honvédség.

1941-ben a visszafoglalt erdélyi területeken megkezdődik a mozgósítás, ami az itthoni katonaköteles fiatalokra is vonatkozik.

Az 5. Székely határőr zászlóalj parancsnoksága Karcfalván alakul meg. 1941. július 27-én Magyarország hadba lép a Szovjetunió ellen, és a 2. magyar hadsereg az oroszországi Don-folyónál foglal állást, amit Don-kanyarként szoktunk emlegetni.

1943. január 12-13-án az oroszok áttörik a magyar állásokat, és akkor következik be a Don-katasztrófa, ahol a 2. magyar hadsereg (kétszázezer ember) majdnem teljesen megsemmisül.

1943. február 2-án a német csapatok Stalingradnál leteszik a fegyvert, és így szovjet győzelemmel ér véget a Stalingradi csata. Ezek után az oroszokat már megállítani nem lehet, 1944. augusztusában már a Román határon vannak. A románok átállnak az erősebbhez, vagyis az oroszokhoz, és 1944. szeptember 1-én az orosz és román csapatok már a Keleti-Kárpátoknál vannak. Az oroszoknak a Kárpátokon való áttörését megkönnyítette a román átállás, mert ők ismerték az átjárókat. Több helyen a kiépített magyar állások mögé kerültek. Elkezdődött a magyar hadsereg visszavonulása. A felcsíki katonák lemaradtak a visszavonuló magyar hadseregtől. Így tett a jenőfalvi Szabó József, aki szakaszvezető a 32-es határvadász századnál. Négy anyaországi honvéddel a Gyimesekből eljutnak a jenőfalvi Kis-Kődbe. Azt nem tudni,

hogy a honvédek miért maradtak Kődben, erről József bácsi nem szívesen beszélt. Előrenyomulás közben az oroszok rátalálnak a magyar honvédekre és ott helyben ki is végzik őket. A csikjenőfalvi Both János talált rájuk, és temette el őket. Azonosítani a katonakönyveik alapján tudták. A sírokra fa keresztet állított János bácsi, ami nem volt időtálló, kirohadt. Ezért Biró Sándor jenőfalvi lakos később vascsőből készült kereszttel cserélte ki, amit inox táblával látott el, ahol jól olvasható a magyar katonák neve: Kaponyag Imre, Mréla László, Molnár Sándor és Hidekuti Ferencz. Ez a kereszt ma is látható a Kis-Kődnek nevezett jenőfalvi határban.

Kosza János

Március 15-re emlékeztünk Karcfalván

Mint minden évben, idén is megünnepeltük a községben a Magyar forradalom és szabadságharc kitörésének évfordulóját. A magyar nemzet ünnepén büszkén emlékeztünk a 168 évvel ezelőtt megtörtént eseményekre. A megemlékezés ünnepi szentmisével kezdődött, ahol részt vett a Mártonffy György Általános Iskola összes diákja. A szentmise után a templomban a nyolcadikos diákok ünnepi műsorral emlékeztek a hősekre. Ezt követően egy szavalat kíséretében megkoszorúzták Székely Lajos honvédszázados és Mihály Gergely felcsíki táblabíró sírjait a templomkerítésben, akik a '48-'49-es eseményekben szerepet játszottak.

Ezután a tömeg a karcfalvi kopjafához vonult, ahol a karcfalvi-csikjenőfalvi ifjúsági fúvószenekar játéka után a nyolcadikosok koszorúkat helyeztek el néhány intézmény nevében. A koszorúzás előtt egy szavalatot hallgathattak meg a jelenlévők.

A fúvószenekar vezetésével ezután a jenőfalvi kopjafához vonultunk, ahol a jenőfalvi I-IV osztályosok előadását hallgathattuk meg. A nyolcadikosok itt is elhelyezték a hősek előtt tisztelegő intézmények koszorúit, majd a megemlékezés végeztével a fúvószenekar vezetésével a tömeg visszavonult a községközpontba.

Szőcs László

A Székaszó kisújság idei első lapszámában szeretnénk egy kis tájékoztatást nyújtani Önöknek az aktuális helyzetről és az idei tervekről.

A januári tanácsülésen a Helyi Tanács elfogadta a 2016-os költségvetést, aminek az összértéke 4.050.000 lej. Ez a következőkből tevődik össze:

- helyi adók és illetékek: 510.000 lej
- szemétdíj: 110.000 lej
- jövedelmi adóból való részesedés: 280.000 lej
- a 2015-ös évről átvitt 890.000 lej, ami az általunk előre finanszírozott uniós pályázati pénzekből tevődik össze, amiket a tavalyi év végén kaptunk vissza

Bizakodóak vagyunk terveink megvalósításában

- a többi, vagyis 2.260.000 lej, a központi költségvetésből kapjuk (pénzügy, megyei tanács).

A fenti összeget az alábbi tételekre tervezzük elkölteni:

- az önkormányzat fenntartási költsége: 700.000 lej
- az iskola fenntartási költsége: 1.431.000 lej
- szociális szolgáltatásokra 320.000 lej (Caritas otthoni beteggondozói szolgáltatásának finanszírozása, mozgássérültek beteggondozóinak javadalmazása, fűtéstámogatás)
- utak karbantartása, és aszfaltozás 500.000 lej
- Madicsa-fürdő villamosítása: 250.000 lej
- a fennmaradó összeget egyéb beruházásokra szeretnénk költeni, amit az alábbiakban részletezek.

Az idei évben több beruházást is tervezünk. Az előző lapszámában már említett Felcsík szintű 322-es pályázat keretében megvalósuló aszfaltozás a tavasz folyamán elkezdődik. Lezajlott a közbeszerzési eljárás, a csíkszeredai ING SERVICE KFT. nyerte meg a munkálatok kivitelezését. A következő utcák kapnak aszfaltburkolatot: Bariczok utcája, Tankók szere, Gidrók szere, Iskolaszere, Salánki, Oltmellyéke (egészen a szenttamási határig). A Tankók szerén, és az Iskolaszernél vannak olyan utcarészek, amelyeknek az aszfaltozása nem fért bele a pályázatba, ezért saját költségvetésből kell finanszírozni ezeket a munkálatokat.

Szintén a fent említett projekt keretében egy új kotrórakodóval (buldoexcavator) lesz gazdagabb a község, ennek a közbeszerzési eljárása a közeljövőben elkezdődik.

Az erőgéphez 9 féle tartozék jár, különféle markoló kupák, hóeke, seprű, légalapács stb.

Madicsa-fürdő villamosításával kapcsolatban sikerült előrelépni. Az idén januárban pótoltuk a villamossági vállalat felé benyújtott iratcsomót, folyamatban van a tervek elkészítése, amit a vállalat szakemberei készítenek. Egelőre jól haladunk, reméljük, hogy ebben az évben végre sikerül megvalósítani a projektet a Megyei Tanáccsal és a közbirtokosságokkal közösen.

Március folyamán újra cseréltük a község bejáratánál lévő helységnévtáblákat a megyei út mentén, valamint új információs táblákat helyeztünk el az európai út mentén a karcfalvi és jenőfalvi átjáróknál. Ezúton kitébláztuk a Felcsíki

Műjélpályához vezető utat is.

Jelenleg folyamatban van a technikai tervek elkészítése az orvosi rendelő külső és belső meszelésére, illetve nyílászáróinak kicserélésére. Az idén el szeretnénk végezni a munkálatokat.

Szintén tervezési fázisban van az a munkálat, melynek keretében a volt szemétdör területén garázsokat, színeket építenek. A polgármesteri hivatal udvara eléggé szűkös kezdett lenni, és ha megérkezik a fent említett kotrórakodó gép, nincs ahol tároljuk.

Ezeket a munkálatokat is az idén el szeretnénk végezni.

Elindítottuk a közbeszerzési eljárást egy kamerahálózat kiépítésére a község területén. A tervek szerint először 13 kamerát helyeznénk el Karcfalva és Jenőfalva fontosabb pontjain, de ez a rendszer bővíthető lesz további kamerákkal.

Hátravan még a tavalyi év végén a Megyei Tanácstól a DC 83-as madicsai útra kapott pénzügyi felhasználása. Ebből a pénzügyi összegből a DJ 125-ös megyei úttól a temetőkapuig tudjuk megoldani az esővíz elvezetést, illetve az útfelület aszfaltozását, ami 245 méter úthosszúságot jelent. Az idén ezt a munkálatot is el szeretnénk végezni.

Az idén két buszmegálló építésére kerül sor Karcfalván és Jenőfalván. A buszmegállók ugyanolyanok lennének, mint amit Rákoson építettek. A terv szerint egész Felcsíkon egységes stílusban épülnének ezek a buszmegállók.

A Székaszó előző lapszámában már említett munkálatokról sem feledkezünk meg. A karcfalvi kultúrotthonban néhány apróbb beavatkozásra van szükség (a színpad megnagyobbítása, a díszterem betonpadlózatának beburkolása). A jenőfalvi Porondon tervezett parkosítási munkálatok is hátravannak, tovább fejlesztjük az önkéntes tűzoltó alakulat eszköztárát, kisebb karbantartási munkálatokra van szükség a régi tanácsépületnél, a hivatal udvarán közhasználatú illemhelyet szeretnénk kialakítani, amely egyúttal a mozgássérült személyek számára is megfelelő lenne. A jenőfalvi iskola épületének külső és belső meszelésére is sor kerül az idei évben.

Mivel az új pályázati időszak első pályázata ki vannak írva, hozzáláttunk egy új terv elkészítésének, amely a község maradvány utcai részének aszfaltozását célozza meg. A pályázat nyeresési esélyeinek növelése érdekében létrehoztunk egy Önkormányzati Fejlesztési Társulást, melynek tagjai Dánfalva, Karcfalva és Szenttamás, és amelynek a neve DKSZ. A társulás nevében a községek utcáinak aszfaltozásán kívül szeretnénk pályázni még mezei utak javítására, illetve a kultúrotthon hang- és fénytechnikájának kiépítésére.

Folytatni szeretnénk a területek tulajdonjogának tisztázását, amit sajnós, ahogy Önök is láthatják, tapasztalhatják eléggé korlátoznak a jelenlegi jogszabályok.

Mint láthatják, mozgalmas év áll előttünk, tervekkel, elképzelésekkel, na meg a helyhatósági és parlamenti választásokkal.

Gábor Tibor polgármester

Lapszámról lapszámra foglalkoztunk a Székaszóban a háztartási hulladék problémájával községszinten. Úgy néz ki, hogy ez a téma örökzöld, nem lehet eleget beszélni róla, hiszen minden erőfeszítés ellenére nem csökkent, vagy csak jelentéktelen mértékben a község területén szétdobált háztartási hulladék mennyisége. Ezek szerint az öntudatos községlakók száma ahogy növekszik (mert bízom benne, hogy igen), úgy növekszik az üzletekben, bevásárlóközpontokban megvásárolt áruk száma, amelyek egyre színesebb, egyre nagyobb csomagolást kapnak, hogy a vásárlókat jobban csábítsák. Ezeknek a csomagolóanyagoknak egy részük aztán, a mezőn, az erdőben, a folyókban, patakokban köt ki, szennyezve ezáltal a környezetet.

Egyre gyakoribb még a hulladék nagyobb mennyiségben való kiszállítása a mezőre. Egyre több „új szemétkerakó” jött létre az utóbbi időben, és ez már túrhetetlen. A 211/2011 számú törvény értelmében a polgármesteri hivatal kijelölhet egy helyet, ahová az építkezési törmeléket lehet szállítani, de csak a következőket: malter, beton, téglá, cserép. A szintetikus anyagokat, mint például a poliészter (hungarocell), különböző fóliák nem lehet ide szállítani. Sajnos azonban, ha egy ilyen helyet kijelölünk, akkor az építkezési anyagok mellett minden más hulladékot is ideszállítanak a községlakók.

A fent említett szabályozás értelmében és az idei évben kiépülő kamerahálózat segítségével fokozottan fogunk fellépni a szeméttel szemben. Felhívjuk mindenkinek a figyelmét, hogy büntetni fogjuk azokat a személyeket, akiket rajtakapunk! A büntetések 1000 lejtől 2000 lejig terjednek, és még a szemét elszállítását is meg kell fizesse az illető személy, úgyhogy mindenki jól gondolja meg, mielőtt szemetet visz ki a mezőre!

Ehhez a témához kapcsolódik szorosan a szelektív hulladékgyűjtés is, amit a polgármesteri hivatal 2013 óta elkezdett, és azóta is működik. Míg 2013-ban 1 tonna szelektív hulladékot hoztak be a polgármesteri hivatal gyűjtőközpontjába, addig 2015-re ez a szám 6 tonna fölé emelkedett. (A háztartási hulladékot elszállító RDE Huron által elhelyezett konténerekben összegyűlt szelektív hulladékot nem számoltuk ide bele). Látszik, hogy van fejlődés ezen a téren, és buzdítok minden községlakót, hogy használják ki ezt a lehetőséget, csökkentve ezáltal a kötelező szemétdíj értékét. Vannak olyan lakosok, akik az egész évben annyi szelektíven gyűjtött szemetet hoztak be a hivatal gyűjtőközpontjába, hogy annak az értéke egy-két személy egész éves szemétdíját fedezte. A háztartási hulladék szelektív gyűjtésében a fejlődést tovább fokozhatja Hargita Megye Tanácsának Hulladékgazdálkodási projektje, melynek első lépéseként komposztáló ládákat osztunk szét ingyenesen azon karcfalviak és jenőfalviak között, akik az elmúlt években szelektíven gyűjtött hulladékot hoztak be a gyűjtőközpontba. Természetesen a láda igénylésének másik feltétele a szemétdíj rendszeres fizetése. Tehát felhívjuk a községlakók figyelmét, hogy akik igényelnének komposztálóládát, és eleget tesznek a fenti feltételeknek, azok jelezzék a polgármesteri hivatalnál.

Sok probléma van a nem szelektíven gyűjtött háztartási hulladék elszállítása körül is, hiszen tudjuk, hogy a jelenlegi megoldás nem feltétlenül igazságos minden községlakóra nézve, a szemétdíj értéke is eléggé nagy. Sajnos azonban még mindig ez a legjobb módszer a község tisztántartása szempontjából. Megoldásnak látjuk a Hargita megye integrált hulladékgazdálkodási rendszere című projekt keretében Gyergyóremetén megépült regionális hulladéklerakó üzembe helyezése a közeljövőben megtörténik. Akkor majd egy másik szemétszállítási rendszer fog érvénybe lépni, de erre még egy kicsit várni kell.

Addig is megkérek minden községlakót, hogy tegyen meg mindent községünk tisztán tartásának érdekében, hisz nekünk kell itt élnünk, a mi érdekünk elsősorban, hogy településünk, mezeink, erdeink, folyóink tiszták legyenek.

Szőcs László alpolgármester

A KÖZSÉG MŰVELŐDÉSI ÉLETÉBŐL

A 30 éves marosvásárhelyi Hahota Színtársulat január 19-én játszotta Karcfalván a „**Bonyolódik a bonyodalom**” című zenés szilveszteri kabaré előadását, élén Puskás Győzővel. További szereplők: Székely M. Éva, Kelemen Barna, Ritziu Ilka Krisztina, Cseke Péter, Gönczi Katalin és Szőlősi P. Szilárd, rendező: Kovács Levente. Az előadást teltház fogadta, és a végén a jól megérdemelt tapsvihár sem maradt el.

Migráncs vagyok, nem piskóta, ezt a címet kapta a 25. nekiveselkedésénél tartó Gruppen-hecc társulat idei, zenés, politikai kabaré előadása. A hosszas keresgélésnek végül ez a cím vetett véget, amelyet néhány éve a „székely vagyok, nem piskóta” szlogen ihletett meg. Mert a migráncs - ahogy a székely is - valóban nem piskóta. (Gondoljunk csak a tiltakozásul szájukat bevarrókra.) De a migráncs nem is terrorista. Vagy legalábbis nagy többségük nem az, még, ha az ijedség diktálta közvélekedés hajlamos is ezt a bélyeget ragasztani rájuk. Elismerem, hogy jelen korunkban nem könnyedén nyílik a szánk a viccelődésre, de ha azt számítom, hogy ránk is leginkább migráncsként és újabban terroristaaként tekintenek a saját szülőföldünkön, akkor én inkább a nevetést, mint a sírást választom. Még azért is!

És ezért nyúltunk ehhez a kényes témához, no meg persze, sok egyéb, könnyebben fogyasztható fogáshoz is az idei tálalásunkban. Így találkozhatunk a vásárhelyi állatkert új, hosszúnyakú lakóival, és nyakas direktorával, a szépségszalonok csacsogó filozófusaival, a kérlelhetetlen DNA-ügynökkel, az élelmes kerítésgyárossal, Raymunddal, a botcsinálta politikussal, a Brüsszelből nagy tervekkel hazatérő reformtáplálkozóval, de személyesen Angela Merkellel, és természetesen valódi, meg ál-migráncsokkal is. Közbe-közbe pihenésül még énekelünk is.

Az idei évadunknak van egy különleges jövevénye is: egy könyv. A címe: 25 maradhat? - a Gruppen-hecc Kabarétársulat első 25 éve. Az elmúlt 25 esztendő történéseit, jelentőségét és emlékeit taglaló visszaemlékezések, interjúk, fotók, dokumentumok, na meg a legjellemzőbb jelenetek és dalszövegek egyvelegéből összeállt kötetet az előadások

szüneteiben megvásárolhatják, dedikáltathatják, a szünet előtti és utáni részben pedig nevelhetnek, tapsolhatnak is, ha úgy tartja kedvük. Ezen fogunk munkálkodni alulírottak: **Nagy István, Kárp György, Henn János, Biluska Annamária, Somody Hajnal, László Zsuzsa, Fodor Piroska - szereplők, Nyágai István, zenei munkatárs, Göllner Károly, hang- és fénymérnök, Hompot Szilárd, producer, és a szerzők: Nagy István és Molnár Tibor.**

Azt szokták mondani, hogy a 25 még gombócból is sok. Mi mégis várjuk Önöket a terített asztal köré, és multhatatlan jó étvágyat kívánunk a nevetve-szórakozáshoz!

Nagy István

Az előadásra február 5-én került sor, szintén teltház előtt játszottak, a hatalmas tapsvihár itt sem maradt el, hálás volt a közönség a nevetve-szórakozásért.

HIPPOLYT, A LAKÁJ - Csíkkarcfalván

Március 19-én, szombaton 19 órától Csíkkarcfalván játszotta a Csíki Játékszín társulata a Hippolyt, a lakáj című zenés vígjátékot. Az előadásra érvényes volt a Székaszó bérlet, ugyanakkor a helyszínen jegyet is lehetett váltani, felnőtteknek 25 lejes, diákoknak és nyugdíjasoknak 15 lejes áron.

A Schneider család és új lakájuk, Hippolyt története az 1931-ben készült második magyar hangosfilmnek köszönhetően széles körben ismertté vált. Schneider Mátyás újgazdag vállalkozó felesége úgy dönt, lakájt szerződtet, mégpedig olyat, aki csupa előkelő helyen szolgált korábban, és mindenkinél jobban ismeri a nagypolgári stílust és életvitelt. Az urizálásban élen járni akaró asszony lányának is kinézett egy jó partit, Terkát Makácshoz szeretné hozzáadni. A lány viszont egyre szerelmesebb egy Nagy András nevű fiatalemberbe, aki tehetőségét és társadalmi státuszát a mamával ellentétben az egyszerű ember álcája mögé kívánja rejtteni.

Tanulóink iskolán kívüli szereplése Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny

2016. február 19-én, szombaton Csíkszeredában iskolánk következő tanulói részt vettek a Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny körzeti szakaszán: **Farkas Zsófia** (V. A), **Geréd Ádám** (V. B) és **Kelemen Réka** (VII.) *Gratulálók nekik, mindhárman nagyon ügyesen szerepeltek!*

Adj, király, katonát!

Az Adj, király, katonát! ifjúsági vetélkedő helyi szakaszát első alkalommal szerveztem meg a csíkkarcfalvi Mártonffy György Általános Iskolában 2016. március 8-án. 18 V-VII.-es kisdíjak jelentkezett a versenyre, ebből 3 tanuló jelezte a verseny napján, hogy nem tud eljönni. Versenyző is, tanár is izgalommal várta a megmérettetést.

A családokba rendeződött versenyzők különböző ügyességi, kreativitást és tudást igénylő feladatokon mérettettek meg. A családok három főből álltak, és a születési időpontjuk szerint szerveződtek öt családba. A versenyszámok az előzőleg kiosztott szövegyűjtemények alapján voltak összeállítva, ebből a mesegyűjteményből készülhettek, tanulhattak a gyerekek.

Miután a versenyzők családokba osztódtak, mindegyik csoport a szövegyűjtemény meséihez valamilyen formában kapcsolódó családnevet (Három pillangó, Foltmanóki, Foltmanók, Ördögkölykek és Rózsacsalád) választott, és címet készített magának, amelyet később bemutatott a zsűrinek és a többi versenyzőnek. Ez volt a vetélkedő első próbája.

Második feladatként a családoknak a mesékkel kapcsolatos villámkérdésekre kellett válaszolniuk, itt egyaránt nagy szerepe volt a gyorsaságnak és a pontosságának is.

A mesék harmadik próbája is izgalmasnak bizonyult: a pontosság, a kéz-ügyesség egyaránt szükséges volt a célbadobáshoz. Ezt a próbát mindannyian nagy izgalommal és lelkesedéssel figyelték.

Negyediknek minden család egyik tagja foltgyűjtésbe kezdett. A foltmanógyár fúró-véső munkásaira apró papírfoltokat szórtam, s egy perc állt a családtagok rendelkezésére, hogy minél több papírfecnit összegyűjtsenek. Öröm volt nézni, hogy égett a kezük alatt a munka!

A verseny záró próbájaként a családok egy-egy tagja harcba szállhatott a milliokat érő pontokért a Legyen ön is nagycsaládos! showműsorban.

Ezután nem volt más hátra, mint az eredményhirdetés, a pontszámok összeadása. Örömmel szolgált, hogy a versenyzők nagyon jól felkészültek, és még jobban örültünk annak, hogy mindannyian jól érezték magukat.

A vetélkedő végén minden családtag szép és értékes ajándékban részesült. Az első helyet megszerző Ördögkölykek család tagjai, Antal Lehel (VI. B), Both Péter (VI. B) és Kelemen Réka (VII.) képviselik iskolánkat a verseny következő szakaszán.

Szeretnék köszönetet mondani ezúton is a VIII. osztályos lányoknak - akik jobbkezeim voltak a verseny lebonyolításában nyújtott segítségért-, valamint a Mártonffy György Általános Iskola vezetőségének a díjazáshoz nyújtott könyvtámogatását.

Gratulálók a versenyzőknek, s szívből remélem, hogy kedvet kaptak a további olvasnivalóhoz és a közös játékhoz!

András Teréz magyartanár

A Schneider „családfőt” Márdirosz Ágnes, férjét Fülöp Zoltán, lányukat Bokor Andrea alakítja. Hippolyt szerepében Veress Albertet, további szerepekben Puskás Lászlót, Lőrincz András Ernőt, Bilibók Attilát, Zsigmond Éva Beátát, Czikó Juliánnát és Kosztánci Zsoltot láthatta a közönség. A zenekarban Rádúj Gábor, Boldizsár Szabolcs, Balázs Péter, Hompoth Arthur-Norbert, Gábor Szabolcs muzsikált. Az előadás zenei vezetője Bene Zoltán, koreográfusai Bóbis László és Zaiba Anikó. A jelmezeket Török Réka tervezte, vele karöltve a díszletet tervezte és az előadást rendezte: Csiki Zsolt.

Zágon István színdarabját és Nóti Károly filmforgatókönyvét Eisemann Mihály zenéjével színpadra alkalmazta: Vajda Katalin és Vajda Anikó, az Egy rózsadombi Napóleon (Egy rendes férj) dal zeneszerzője: deFries Károly, dalszövegírók: Füredi Imre, Harmath Imre, Id.Kalmár Tibor, Kellér Dezső, Mihály István, Szécsén Mihály, Szilágyi István, Zágon István. Az előadás a Hartai Zenei Ügynökség, Hofra Színházi és Irodalmi Ügynökség, UMPA Kultúráközvetítő és Továbbképzési Bt, LilaDevi Kft és Proscenium Szerzői Ügynökség engedélyével kerül bemutatásra.

Március 31-én a második mesejátékra kerül sor, amelyre a Babszem Jankó bérlet érvényes. Az előadás délelőtt 11,30 és délután 13,30 órától lesz látható.

A székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház játssza ez alkalommal a Thuróczy Katalin és Csurulya Csongor közös előadását a Mátyás-meséket.

Az igazságos uralkodóként emlegetett Mátyás királyról szóló népmesékből és a róla fennmaradt mondákból összeállított mesejátékot a Csíki Játékszín gyerekbérletesei tekinthetik meg, de a fennmaradó helyek függvényében jegyek is válthatók.

„Thuróczy Katalin remek ötlete, amely szerint a Mátyás királyról szóló meséket és legendákat fűzzük fel egy történetre, lehetővé teszi, hogy egy olyan uralkodó karaktere rajzolódjék ki előttünk, akit méltán tartunk történelmünk nagy alakjának, olyannak, akinek uralkodása alatt fényes és irigylésre méltó országgá nőtte ki magát az akkori Magyarország” – olvasható a produkció ajánlójában.

Ez elsősorban a gyerekeket megszólító előadás, azokat a cselekedeteket meséli el, amelyek miatt Mátyást mai napig „az igazságos” vagy „a bölcs” jelzőkkel szokás illetni, de a magyar történelem egy-egy pillanata is felvillan a produkcióban. „E történetek során választ kaphatunk arra is, hogyan került a holló a Hunyadiak címerébe, mitől igazságos Mátyás, és mitől bölcs a felesége, miért nevezik a királyt a szegények védelmezőjének, persze mindezt a mese eszközeivel mutatjuk be” – írja az előadásról annak rendezője, Csurulya Csongor.

Megyei Tanácsülés Jenőfalván

Nem mindennapi esemény színhelye volt januárban a nemrég felújított csíkjénőfalvi kultúrotthon, ugyanis Hargita Megye Tanácsa kihelyezett ülést tartott itt.

A tanácsülésre január 28-án, csütörtökön került sor. A kihelyezett ülés a karcfalvi-csíkjénőfalvi ifjúsági-fúvószenekear előadásával kezdődött. A fő napirendi pont a 2016. évi költségvetésről szóló határozattervezet volt. Az idei büdzsét tömören így jellemezte Borboly Csaba megyeelnök: a szükség költségvetése. Kifejtette, hogy a hivatal működési költségeiből kellett elvonniuk ahhoz, hogy a fontosabb beruházások folytatására, illetve újak elkezdésére jusson pénz. Hangsúlyozta: törekszenek az elkezdett beruházások befejezésére és újak elkezdésére. Nem csökkentették az egyesületeknek, közösségi fejlesztési társulásoknak fizetett tagdíjakat, például a Felcsíki Önkormányzati Fejlesztési Társulásnak fizetett tagdíjat idén több mint kétszeresére, 113 600 lejre növelték (eddig 50 000 lej volt az évi hozzájárulás), a karcfalvi jégpályának, illetve a Felcsík SK-nál sportoló gyerekeknek száma. Szintén növelték a megyei tanács támogatási programjainak keretösszegét, amelyre civilszervezetek, egyesületek, egyházak pályázhatnak számos területen, többek között sport-, kulturális, műemlékvédelmi, készenléti tevékenységekre.

Borboly Csaba azt is ismertette a jelenlévőkkel, hogy az alintézményeknél a költségeket a 2014. évi szintre csökkentették, a beruházási listán pedig elsősorban azokat az utakat hagyták meg, amelyeket folytatni kell, ám néhány új beruházás elkezdését, tervezését is belefoglalták. Az utaknál folytatják a csomafalvi csúszás helyreállítását, a solymosi, a büdösfürdői és a csíkpálvali út felújítását, a csicsói Olt-híd építését. Emellett az árvízkarok helyreállítását, valamint az atyhai és a két gyergyóremetei megyei út korszerűsítésén is tovább dolgoznak. Az új beruházások között szerepel a járdaprogram – amely a megyei utak településeken átvezető szakaszain történő gyalogos forgalom biztonságát szolgálja –, a csibai út felújítása, két tölgyesi kishíd létesítése, Hidegségen támfal építése, a 131A megyei út (Homodalmás–Homoródkeményfalva) felújítása. A megyeelnök és tanácsos kollégái közül többen elismeréssel szóltak a Bálint Zoltán karmester és tanítványai, a jenőfalvi és karcfalvi gyerekekből álló fúvószenekear színvonalas előadásáról. A Felcsík SK-nál tanuló gyerekek korongot és zászlócskát osztottak szét a tanácsosok között. Az ülés után a megyei tanács tagjai, munkatársai meglátogatták a karcfalvi műjégpályát, ahol éppen edzést tartottak.

Fotó: Keresztes Zoltán

Tudja-e, hogy ...?

Az állatok, - akárcsak az emberek- is építkeznek. Ők nagyon jól alkalmazkodnak a szabadban való élethez, így többségüknek nincs is szüksége lakásra. Azok az állatok, amelyek otthont építenek, főleg az utódaikról gondoskodnak, azokat védik, elrejtik őket más ragadozók elől.

Egy ilyen okos házépítő a Hód, és azért építenek gátat, hogy biztonságos lakhelyet teremtsenek maguknak. A gát megépítéséhez a fiatal fák törzseit rágják át, azokat a helyükre úsztatják, és ahogy a faváz növekedik, puha növények és sár hozzáadásával teszik vízzáróvá. Gyakorlatilag egy száraz üreg keletkezik, ebben levegő van és az utódok is több ideig tartózkodhatnak ott. A hódvár falai sokszor egy méternél is vastagabbak. A várba csak víz alatt nyíló alagutakon lehet bejutni. A jól megépített gát évtizedeken át megmaradhat, ahol több nemzedék is felnőhet. Táplálékuk fakéregből, gallyakból, gyümölcsből, gyökerekből áll.

A hódok éles metszőfogaikkal akár 30 cm vastag fatörzseket is átrághatnak és ösztönösen tudják, hogy milyen építőanyagokat kell használniuk. Nálunk a Lesőd vizén, Madicsa patakában és a Köd patakban láthatunk ilyen építményeket, de az Olt folyó medrében is előfordulnak. Vadászatuk tilos, védett állatoknak minősülnek.

Kedves László

Mozgalmas volt tavaly a tűzoltók élete!

Az évet már a tavaszi avarégetéseknél kezdtük. Három alkalommal kaptunk riasztást, kétszer ki is kellett vonulnunk 8-10 fős csapattal, hogy megakadályozzuk a felelőtlenül gyújtott és otthagyt avartüzek elharapózását, és megelőzzük nagyobb károk keletkezését.

Július 19-én villámcsapás következtében borultak lángba Szígyártó Zoltán gazdasági épületei. Szerencsére időben ott voltunk, így sikerült megakadályozni a tűz áttérjedését a környező épületekre. A tüzesetet követően adománygyűjtést szerveztünk.

Szeptember 10-én egy inox kéménytől gyúlt meg Domokoson a varroda tetőszerkezete. Hat fős csapattal segítettünk a tűz megfékezésében.

Szeptember 14-én a karcfalvi bútorgyárhoz kellett kivonulni, ahol kigyúlt a fűrészkorpa (moszt) raktár. A tüzet időben sikerült eloltani, mielőtt áttérjedt volna más épületekre.

November 11-én a karcfalvi rendőrség épületében történt robbanás. Itt nem volt szükség az autóra, poroltóval sikerült eloltani a tüzet.

November 24-én, hajnali 3 óra 45 perckor riasztott a csíkszeredai ügyeleti központ. A Csíkdánfalván keletkezett tüzesethez hívtak, ahol egy lakóház gyulladt ki. Sajnos, a tüzeset emberi áldozatot is követelt a házigazda személyében.

December 18-án Jenőfalván a Szekeres Vilmos portáján kellett beavatkoznunk. Az áthevült kémény miatt kigyulladt a fából épült fal, melynek következtében kiégett a lakás belseje a berendezéssel együtt. Mint, ahogy az előző kárt szenvedett községbeli családok esetében, most is gyűjtést szerveztünk a községben.

December 28-án Jenőfalván Vízi Jánosnál égett le a nyári ház. Ide is kivonultunk, de beavatkozásra már nem nagyon volt szükség, ugyanis a faépület pillanatok alatt a tűz martalékává vált.

A 2016-os esztendő is tűzoltással kezdődött a karcfalvi és jenőfalvi tűzoltók számára. Január 18. napjának hajnalán Madarason az Antal Gergely tulajdonát képező gazdasági épületek borultak lángba. A gyors beavatkozásnak köszönhetően sikerült megmenteni a szomszédos épületeket.

Reméljük ez az év nem lesz ennyire eseménydús a beavatkozásokat illetően.

Ismét itt a tavasz, a legelők és kaszálók tisztításának ideje. Ezúton megkérjük az önkéntes tűzoltók, és a polgármesteri hivatal nevében a község lakóit, hogy ezeket a tisztítási munkálatokat úgy végezzék, hogy senkinek ne okozzanak se anyagi kárt, se bosszúságot, ne adj' isten személyi sérülést.

Nagy József-Lóránt
Katasztrófavédelmi felelős

SZÓLÁSOK, MONDÁSOK

A jó orvos sem Isten, de eszköz Isten kezében!

Egy nőt csak legyőzni lehet, meggyőzni ritkán.

Ha egy nő egy férfinak azt mondja: rosszabbra gondoltam, az kellemes, de ha azt mondja: jobbra gondoltam, az lesújtó.

Egy nő rossz lehet, de hibás soha.

Ha egy nő egy férfi jóvoltából bár egyszer bekukkanthat a mennyország ablakán, azt a férfit hálából százszor is elkíséri a pokolba.

A sikerélmény az egyetlen, ami az orvost pályán tartja.

A legnagyobb gyönyörforrás a vénuszdomb alatt fakad.

Népi bölcsesség: a borvíz, s a leány, ha egyszer hozzápiszkáltak, többé olyan nem lesz, amilyen volt.

(Forrás: Dr. Toró Árpád ny. szülész-nőgyógyász főorvos *Küzdelem a Kaszással* című könyvéből. 2013.)

Dr. Balás András

A szerző székely-magyar származású, Amerikai Egyesült Államokbeli egyetemi tanár, dékán. Informatikai és szervezési szakemberként száznál több közleménye jelent meg, egy ideig az amerikai kongresszus munkatársaként dolgozott a washingtoni szenátusban. Megalapította a Székely Előfutár Alapítványt (Forerunner Federation), amely székelyföldi kutatókat támogat.

A szenttamási hegy lábánál nyolcszáz székely felkelő harcra szállt a fejedelem nemesi csapatával, és súlyos vereséget mért rájuk 1599-ben. Az események nyomán, a Székelyföldön tovább terjedt a felkelés a nemesség ellen, házakat dúlva és égetve. Az egész Székelyföldön nem volt olyan főemberi kúria, amit el nem rontottak, égettek, dúltak volna.

A korabeli krónikások egybehangzó megállapítása, hogy ez elsősorban mozgalom volt az elnyomás ellen, és az ősi székely szabadságjogok helyreállításáért. A korabeli történetírók feljegyzése szerint azt remélték, hogy a változás "megújítja örökös szabadságukat, s ezáltal a méltatlan szolgaságtól megmentik magukat és javaikat."

A székely közembereket 1562 óta terhelő jobbágysors gyakorlatilag megszűnt 1599-ben. Az egymást követő erdélyi fejedelmek a székely nép ősi szabadságjogait tartósan helyreállították több mint száz évre. Nemcsak szabadságlevelekben, de ténylegesen is elfogadták az általános jobbágysítás eltörlését. A jogok sikeres helyreállításával, 'Ördög' Balás Mihály 1599-es felkelése lezárta az egymást követő véres összeütközések évszázados sorozatát a Székelyföldön.

Ellentétben a korábbi másfél évszázad egymást követő székely lázadásainak kegyetlen elfojtásával, a főúri válasz ezúttal feltűnően szerény volt. Az 1599-es székely felkelés vezetőinek széleskörű letartóztatásáról, megcsonkításáról, felpiricskolásáról, karóba húzásáról, vagy más könyörtelen, sőt akár enyhébb megbüntetéséről ezúttal nincs semmiféle krónika. Nemesi csapatok sem vonultak be bosszút állni a Székelyföldön.

Ehelyett először a vajda, majd veresége és halála után, az újraválasztott erdélyi fejedelem is hathatós szabadságlevelet adott a székelyeknek. Déván 1601. december 31-én azt írta, hogy a székelyek a fegyverviselésre alkalmasabbak, mint a jobbágyságra, s azt, hogy megmutatták, lelkükben még él a hun erő és dicsőség (robur, decusque illud Hunnicum). A lázadók, beleértve a vezetőket is, nemcsak túléltek az eseményeket, de vágyott szabadságukat is visszanyerték. Az 1599-es események után, a korabeli iratok arra utalnak, hogy Balás Mihály lőfőnek kovács műhelye volt Csíkdánfalván, Boldogasszonyfalva déli részén. Ezért kerülhetett az 1602-es Básta-féle regesztrumba Balás Kovács lőfő. Később pedig, az 1614. évi Bethlen-féle összeírásban újra feltűnik, ezúttal lakhelyén a csíkjenőfalvi lőfők között.

A fejedelem végzetéért Lázár Farkašt részben személyes felelősség is terheli. Több évtizedes erőszakoskodás és harácsolás révén, nemcsak sanyargatta környezetét, de a nemesség ellenségévé is tette a székelység jelentős részét. A vesztes sellenberki csata után a fejedelmi csapattal menekülve, Lázár Farkas nem ismerte fel, hogy saját jobbágysai, szolgái, és szomszédai fegyveres lázadó székelyek lettek Szenttamáson és a környező fálvakban. Így kerülhetett sor a fejedelem és kíséretének halálos bekerítésére Felcsík térségében.

A nemesi csapatból Lázár Farkas és Imre testvérek halálát követő években a Lázár család fokozatosan eltűnt Csíkszenttamásról. Az 1614-es luštrum szerint Lázár Jánosnak már csak 12 jobbágysa volt. 1622-ben pedig ez az ága a Lázár családnak teljesen kihalt. Lázár Farkas egykor félelmet keltő csíkszenttamási udvarháza ugyancsak nyomtalanul eltűnt, mára még kőhalom sem jelzi helyét. Nem teljesen világos okokból, a néphit Nagy Krisztyán (Kereštel) Andrászt tartja a kardinális gyilkosának, a kortárs történetírás egybehangzóan "Ördög" Balás Mihályt hibáztató tájékoztatása ellenére. Ez is lett felírva az eseményt megörökítő emlékkeresztre, amit Puskás Tamás helybeli pap állított Pásztorbükben 1816-ban.

Az utókor megítélése az eseményekről többszörösen is eltérő. A székelyek derék küzdelme és sokuk halála az ősi szabadságért a visszatekintésekben többnyire elvész egy ember, a fejedelem vesztes sorsának részletezései mellett. Az események egyházi értelmezése a figyelmet a gyilkosságra irányítja, amelynek az áldozata egy naiv, de ártatlannak tekintett bíboros fejedelem volt. Ennek szimbolikus következménye volt a pápai rendelettel száznapos böjtölés előírása.

Az események mai történetírói megítélése nem mentes az ellentmondásoktól. Egyes újkeletű történeti leírások említésre méltónak sem tartják az 1599-es felcsíki felkelést. Máskor a lázadó székelyek egyszerű báméskodónak vannak beállítva azzal, hogy a jobbágysors eltörlését csak ajándékba kapták a fejedelmi udvartól. A „bíborosölés” és a "szentdomokosi bíborosölés" kifejezések sulykolása a nyolcszáz székely felkelését az ősi szabadságért alkalmi gyilkosságra és erdei bosszúállásra kívánja redukálni. Ezek a jelzők és ezek a szavak arra szolgáltak, hogy a székely felkelőket bűnősként megörökítsék minden időkre.

Van aki úgy állítja be, hogy a székely felkelése a szabadságért csak egy jelentéktelen lokális akció volt, mert a győztes felkeléshez tízezres csapatmozgásokat asszociálnánk inkább.

Ezzel a mércével mérve a Bastille elfoglalása 1789-ben (kevesebb mint 1000 főnyi tüntető akciója) ugyancsak jelentéktelen esemény volt és Franciaország éves július 14-i legnagyobb nemzeti ünnepe valójában történelmi túlzáson és félreértésen alapul. Nem tartható helyénvalónak az a szemlélet, hogy a székely szabadság nagyhatású eredményének eléréséhez magának a székelységnek tulajdonképpen semmi köze. Ennek az ellenkezője a valóságos történet.

A román történetíróknál az események tárgyalása során kidomborodik a székelyek és Mihály vajda közötti szövetség. Vasile Alexandri már 1868-ban ilyen értelmű költeményt írt "Báthori Bíboros lova" címmel, Mihály vajda Stavrinov nevű kincstárnokának beszámolójából merítve. Theodor Aman híres festménye a szövetség romantikus ábrázolása: a székelyek Báthori kardinális fejét átadják Vitéz Mihály vajdának a sellenberki csata után.

Az események ismét hasonló bemutatást kaptak Sergiu Nicolaescu rendező Vitéz Mihály című filmjében, 1970-ben. A Báthori történetében ugyan sok, nagyon jelentős tárgyi tévedés van, de a nemesek elleni lázadás bemutatása kétségtelen érdeme.

Néhány évvel ezelőtt, Alessandro Nunziati olasz zeneszerző, énekes, művésznevén Lord Vampyr, lemezének egyik dala Báthori Endre halála címet kapta. Ugyancsak megtaláljuk Báthori Endre fejedelem sorsát a Wikipedia lapjain, és van külön Facebook oldala is.

Aki ebben a háromrészes sorozatban leírt események sokkal részletesebb és forrás megjelölésekkel hozzáférhető változatára kíváncsi, annak a jelen szerző által írt cikkére utalunk (Viszontagságos évek Csíkban a 16. század végén. Ördög Balás Mihály vezette felkelés 1599-ben, Csíki Székely Múzeum Évkönyve IX. Csíki Székely Múzeum, Csíkszereda, 2013). Ez szolgált sorozatunk leírásának alapjául is.

Az idő haladtával a történelmi távlat és mindkét oldal megértése a legjobb segítő társaink az események megítélésében. Bízunk abban, hogy amikor ebben az évben ismét felhangzik az ima a Pásztorbükki események évfordulóján, akkor nemcsak a levágott fejedelemért, hanem a felkelt székelységért is szólni fog. Azokért a székelyekért, akiket a nemesek erőszakosan jobbagy sorba kényszerítettek, de felkeltek, sokan életüket is adva, hogy a szabadságukat visszaszerezzék 1599-ben, nemcsak maguknak, de a következő generációknak is.

A köszvény örökletes anyagcsere-betegség. Oka a vér húgysavtartalmának kóros növekedése. Általában az inhyülyben, ízületekben felhalmozódó húgysav kikristályosodik, és köszvényes rohamokat okoz, de hosszú ideig is tünetmentes lehet. A férfiaknál jóval gyakoribb, mint nőknél.

A köszvény kialakulásában külső okként szerepet játszhat a túlzott húsfogyasztás, főleg a belsőségek és a növedék hús fogyasztása, mivel ezek fokozzák a húgysavképződést. A nagyfokú alkoholfogyasztás szintén elősegítő tényező, de a cukorbetegség is hajlamosak köszvényre. Tünetek: éjszaka erős fájdalom a nagylábujj alapízületében, a megtámadt ízület meggduzzad, meleg és vörös, láz, hányinger, hányás, reumatikus fájdalmak, idegesség, bő vizeletelválasztás. A köszvényes roham hirtelen jelentkezik, az érintett ízület fájdalmasan meggduzzad. Kezelés nélkül napokig, hetekig is tarthatnak a rohamok. Ha későn, vagy egyáltalán nem kezelik, a magas húgysavszint súlyos ízületi elváltozásokhoz és vesekőképződéshez vezethet.

Amint a köszvény tünetei jelentkeznek, azonnal forduljunk orvoshoz, aki akut esetben gyulladáscsökkentő és húgysavszint-csökkentő gyógyszert ír elő. Ajánlatos, hogy örökletes köszvényes terheltség esetén rendszeresen ellenőriztessük a vér húgysavszintjét.

(Az Egészség Enciklopédiája, IMP, 7-es csoport, 14-es kártya.)

„Jött az orvos es, de komámasszony vizet vetett, s attól jött helyre...”

Az ember azt hinné, hogy már kihalóban vannak az empirikus módszerek az orvoslásban, pedig falun nincs olyan híres orvosi szer, ami mellé még titokban ne alkalmazna a gazda valami rég bevált varázsszert, ami vagy használ, vagy árt, vagy csak, hogy „addig is ne üljön az ember hiába”. Tévedés ne essen, nem a gyógynövények alkalmazásáról beszélek itt, hisz aki megfelelően tudja őket alkalmazni, az egy igen hasznos külön tudomány.

Első pár alkalommal amikor a pajtában csámcsogó disznók közül kitalálni bátorkodtam, vajon melyik lehet a beteg, arra a következtetésre jutottam, hogy mindig a pirosabb... Amint kiderült őt már legalább háromszor bedörzsölték ecettel, (attól piros a bőre) mert az ecet hasznos ha éppen „megcsömörölt” vagy lázas, vagy „megevett valamit”. Ha a disznó csak sokat evett, természetesen a bedörzsölést és koplalást követően visszajön az étvágya, de ha éppen megspóroltuk volna a dörzsölés folyamatára szánt időt, az állat másnapra úgyis enne. Bakteriális megbetegedés miatt fellépő lázas állapot esetén az ecetes víztől pillanat-ismét a kezdeteknél tartunk. Lényeg, orvosság, volt már példa, hogy puffadt vizet, de mivel nem láttak változást, ön-előremenetel állt be: a jószág úgy felroppant leleményesen házilag, levágással vist, hisz láttunk mi már szurcsapolást” helyett jobb oldalon próbálták meg kien-darált húsként végezte. Az orvos számára ecettel van bemosva az állat, többször lovat, hogy miközben kézzel vizsgáltam, vizelettel kenegetik napok óta... Ilyenkor húzzon kesztyűt. Azt még nem sikerült különféle bőrbetegségek, sérülések ese-vizelettel, „entomoxannal”, ecettel, disz-Másik közkedvelt empirikus orvosság hatalmas szakértelemmel átfűzik a minden betegség kezelésére. Valójában ki a fülön, ezzel mobilizálva a leukoci-az immunrendszert. A kérdés csak az, disznónak amikor egy injekció megoldabajoknál ebben a formában úgysem se-élünk... de azért megnéznék egy vé-

Juhokhoz általában akkor hívnak orvost, ha már a „vért üttünk rajta” akció nem segít. Ez utóbbi annyit jelent, hogy levágnak egy darabot az élő beteg juh füléből, jobb helyeken csak bevágják úgy félig... itt folyik ki a „rossz vér” nem tudni, hogyan különül el a jó vértől, de ha ezt mondják akkor hiába is próbálom magyarázni. A dolog alapja a gyulladással járó folyamatokat kísérő bővérűség lehet. Lényeg, hogy ma már megvannak a kevésbé kínzó módszereink erre, így teljes mértékben fölösleges barbárkodni, végleges megoldás úgysem születik, és ha mégis, akkor garantáltan minden beavatkozás nélkül meggyógyult volna a beteg. Csuda egy praktikus védőoltás van még mindig használatban a pásztorok körében, és milyen olcsó... csak egy forró vasra van szükség, meg két „fogó legényre”. Az említett eszközzel csontig égetik a kutya orrát, és így az „nem kapja el a szopornyicát” - kivéve ha mégis... Manapság amikor ezek a vírusok annyira erősek, és változatosak, hogy néha még a szakszerűen oltott kutya is megbetegednek, semmiféle védettséget nem nyújt nekik egy kreált égési seb. Tagadhatatlan, hogy picit megstimulálja az állat immunrendszerét, de ez a mai agresszív vírusok ellen édes kevés, az esztétikai eredményről még nem is beszéltem. Felénk nem annyira elterjedt (megfigyelhető ugyanis, hogy minden vidéknek megvannak a saját módszerei), de Domokoson nincs az a hasi görcsökkel küszködő ló, akinek a végbelében ne találnék egy pont oda illő hámozott hagymát. Bélelzáródás esetén a ló nem tud széket üríteni, úgy tartják, hogy a hagyma ingerli. Valójában csípi a végbelet, így sajnos égeti, de az elzáródás nem a hagyma mögött van... tehát csak még rosszabb lesz szegénynek, és ha végül orvosi kezelés mellett az állat meggyógyul, egészen biztosan a hagymának köszönheti, még el is mondják, hogy azért jó, hogy a hagymát is betették mindenek mellett, mert „csak az segített rea”. (folytatjuk)

Dr. Antal Lilla, körzeti állatorvos

Levágták a község legnagyobb disznóját!

Február 26-án disznóvisítástól lett volna hangos az Antal Ernő udvara a Boltreszek utcájában, ha nem uniós módszerekkel történt volna a disznósúzás, ugyanis több mint öt mázsás sertés adta vissza lelkét Teremtőjének aznap reggel a volt "legelősök" udvarán. Nem tévedés, több mint 500 kilogrammot nyomott a hatalmas állat.

De kezdjük az elején. A "Gyuszkó", vagy "Veress" névre hallgató angol duroc és pietrain keverék malac a magyarországi Helvécia községből származott -mely község egyébként Karcfalva testvértelepülése -, 14 hetes korában, 35 kilogrammosan érkezett meg Karcfalvára, ahol 4 és fél évet élt.

A tenyészkannak nevelt disznó sertéskörökben hosszúnak számító élete során bőven teljesítette feladatát, közel ezer utód megszületésében működött közre, amelyek jórészt örökölték genetikai adottságait. Végül két hónappal 4 éves kora előtt szomorú napra virradt, mivel megszabadították azon szerveitől, amelyek révén a tenyészkann tisztséget büszkén hordozta. A kasztrálásra (herélés) azért volt szükség, hogy amikor elérkezik a levágásának napja, a húsa elfogyasztható legyen. Nyolc hónapot töltött el még békésen megkülönböztetett körülmények között, mielőtt sor került eme borongós februári napra. Gyuszkó ekkor 205 cm hosszú, 104 cm magas volt, és 508 kg-ot nyomott.

A világhálón keresgélve ráakadtam Magyarország legnagyobb disznójára, amely levágása napján, ami 8 éves korában következett be, 560 kg-ot nyomott. Tovább keresgélve rábukkantam a világrekorderre is, ez 900 kg testtömegű volt, és a kínai Liaoning tartományban élte le életének mind az 5 évét. Egy másik internetes oldal

szerint 1933-ban Amerikában élt egy szintén 5 éves disznó, amely 1157 kg-ot nyomott. A weboldalak hitelességét nem ellenőriztem, de mindenesetre ezek rendkívülinek számító adatok.

Na de térjünk vissza a mi kis rekorderünkre. A madarasi mészáros, aki az udvaron már sokszor megfordult, kétféle sokkolóval érkezett a nemes feladat elvégzésére, azonban a természetes állat az első módszert nem vette komolyan, csak egy fejrázással reagált rá. Nem gyakorolt sokkal nagyobb hatást az állatra az áramütéses módszer sem, valószínűleg méretéből adódóan. Már úgy nézett ki, hogy az uniós módszereket nem neki találták ki. El kellett telnie egy kis időnek, amíg az oldalára dőlt, hogy a mészáros bevihesse a halálos szúrást. Innentől kezdve a pontos döfésnek köszönhetően pillanatok alatt kimúlt.

A perzselés és mosás több mint két órát vett igénybe, kétszer annyi időt, mint egy normál méretű disznónál. Ugyanígy az egyéb műveletek elvégzésére is kétszer annyi időre volt szükség.

A megszokott műveletek közben már felszabadultabb beszélgetés vette kezdetét (a szúrás nagyobb összpontosítást igényelt), nem maradhatott ki a viccelődésből a disznóvágás okának firtatása sem, miszerint azért kellett levágni a fél mázsás állatot, mert a nagyobbak verték!

A disznóvágás a helyi hagyományok szerint folytatódott tovább.

Méltán kijelenthetjük, hogy Gyuszkó a község, de talán egész Felcsík legnagyobb sertése volt, de nem kizárt, hogy valamelyik utódja elveszi ezt a címet tőle a közeljövőben, hiszen több, jelenleg négy mázsás állat is van még az Ernő istállójában.

Szőcs László

MENJ KI ÉN LELKEM A TESTBŐL

A húsvét közeledtével, a nagyböjti szent időben figyelmünk sokkal inkább az elmúlás, a halál, a számvetés felé fordul, mint az év bármely más szakaszában. Ebben az időszakban a vallásos ember, és nem csak, akarva akaratlanul egy kicsit „felértékeli”, „átértékeli” az életét, a mindennapjait. Az idei nagyböjt kiemelkedő eseménye volt községünkben dr. Balázs Lajos az emberi élet nagy sorsfordulásairól szóló monográfia harmadik kötetének a bemutatója, amely a *Menj ki én lelkem a testből* címet viseli. A bemutatóra 2016. március 1-jén került sor a karfalvi közbirtokosság dísztermében, és nagy érdeklődésnek örvendett.

Négy évtizedet felölelő kutatómunka eredményeként jelentek meg 1994–99 között dr. Balázs Lajos néprajzkutatónak, egyetemi docensnek a szomszédos Csíkszentdomokos átmeneti, sorsfordító szokásait – a születést, a lakodalmat és a halált – bemutató szokásmonográfiái. A szerző újabb kutatásokkal kiegészítve, hármaskönyvbe rendezte korábban megjelent szokásmonográfiáit. Sorsfordulások rítusai a székely-magyaroknál címmel a Pallas-Akadémia Könyvkiadó gondozásában jelent meg a kibővített sorozat. Mindhárom kötet allegorikus címet visel Szeretet fogott el a gyermek iránt, Az én első tisztességes napom, *Menj ki én lelkem a testből*.

A harmadik kötet címe a haldokló ember megkerítési rítusának indító mondata, amit a kerítő asszony mond a távozó nevében, amikor még nem halott, de már nem is élő. Annak a pillanatnak a közeledtét jelzi, amelytől számítva a haldokló körüli törődés egyszeriben halottat eltávolító igyekezetté változik. A szerző szemtanúja lehetett ennek a rítusnak, és elmondása szerint, annyira a hatalmába kerítette ez az esemény, amely a távozni induló lélek, a maradót test élet-halál kapujában állásának pillanatát ragadja meg, hogy ezért választotta könyve címének.

A csíkszentdomokosi elmúlásról és temetkezésről szóló kötet három nagy fejezetből áll. Az első az úgynevezett elváltató, a második az eltávolító rítusokról szól, majd a beavató, beépítő rítusokat tartalmazó harmadik fejezet zárja a ciklust. Az író tartalmas történetekkel, hang- és képanyaggal, példákkal tette érdekesebbé bemutatóját.

A halál utáni életről, a túlvilágról értekezni szinte lehetetlenség, hiszen onnan még nem tért meg senki. Talán ezért olyan érdekfeszítőek az ezzel foglalkozó könyvek, kutatások.

Szőcs Beáta

ÚJABB ÉVKÖNYV A 2014 – 2015. TANÉVRŐL

Kíváncsi lennék, hogy száz év múlva, amikor majd az akkori „marcisok” kezébe kerülne egy mostani évkönyv, milyen véleményük lenne ezekről az évente megjelenő, és a mai iskolai eseményeket rögzítő írásokról. Valószínű csodálkoznak azon, hogy elődeik mennyi odafigyeléssel és kellő igényességgel számoltak be egy-egy tanév történéseiről, a tanárok és tanulók közösségi munkájáról.

Bizonyára akkor is szerkesztenek, megjelentetnek majd egy-egy évkönyvet, vagy értesítőt, mint ahogyan tették elődeink is az elmúlt két évszázad folyamán, de kételkedem abban, hogy ilyen tartalmas, átgondolt munka valaha is kikerülne a nyomdából.

E nemrég megjelent évkönyvben is, akárcsak az előzőekben, több mint 400 oldalon olvashatunk olyan dolgokról, eseményekről, amelyekről talán eddig fogalmunk sem volt. Gondolok itt elsősorban a Sárközi Sándor atya beszédének szerkesztett változatára, amelyet a végzős (de nemcsak), ballagó diákoknak tartott Csíksomlyón a hálaadó szentmisén. Márton Áron püspök életéről beszélt, és amint mondotta „Heteken, hónapokon át bújtam a róla szóló elérhető irodalmat (...) Ezekből válogattam ki négy metszetet a püspök életéből, hozzáillesztve a 4 diákévhez, diákéletekhez...” Ez a témaválasztás az atyától összefügg azzal, hogy éppen 2015-ben volt 25 éve, hogy a gimnázium felvette a nagy püspök nevét, amely idő alatt több ezren hagyták el az iskola padjait, közöttük községünkben is több mint 150-en. A mostani iskolai évben is például Bartalis Réka, Gábor Andrea, Kelemen Tamás, Magyarai Apolka és Márton Katin-ka készül az érettségire, majd a „nagybetűs” életre.

Csodálatos, hogy az iskolában mennyire pontosan, napra követik az eseményeket, és a könyvben felsorolják azokat, ismertetik az irodalmi alkotásokat, de írnak a régi évkönyvekről, az 1914-1915. évi főgimnáziumi értesítőről, a kicsengetési kártyák kalandos múltjáról, az Irodalmi antológia cím alatt megjelent írások pedig méltán tükrözik a hajdani diákok itt megalapozott tehetségét. Végezetül úgy gondolom, helyesen járt el a csíkszeredai önkormányzat, amikor a legutóbbi ülésén az egész gimnázium épületének teljes homlokzati megvilágítására különített el egy bizonyos összeget, ezzel is emelve a városkép esti hangulatát.

Németh Szilveszter

Az alábbi képen látható malom valószínű, végnapjait élte, amikor lencsevégre került, hisz az omladozó gát és malomkerék, valamint az épület végében lévő lomraktár tetőzete és oldala bizonyítják, hogy gazda nélkül milyen sorsra jutott.

Valamikor, az 1940-es években e Felcsik legnagyobb kétgaratos és szítás malmában élénk tevékenység folyt, többféle jó minőségű lisztet őröltek benne. A képet látva a 70-80 éves falus társaink biztosan nosztalgiával emlékeznek vissza azokra az időkre, amikor még gyermekként a gát alatt fürödtek, vagy várták a malomkerék indulását, hogy az alóla kifolyó vízből kosárral fogják ki a lubicoló halakat.

VOLT EGYSZER EGY VÍZIMALOM

Gyárfás malmaként volt ismeretes. Találunk azonban ismertető jeleket ma is, hisz az Olt folyóra lévő bejárat most is ugyanott van, szemben pedig a Both Imre háza látható. A kép baloldalán, az Olt folyón túl a tömbház felé Bálint Vilmos gazdasági épületei sejthetőek. De térjünk vissza egy kicsit a malom történetére.

Gidró Gyárfás volt a tulajdonosa egészen 1946-ban bekövetkezett haláláig. Ez idő alatt az épület túloldalán egy lakatosműhely is volt, ahol úgynevezett „csikókályhakat” készítettek, azok tetőit a szentkeresztbányai vasöntődeből hozták, a többi részt itt készítették. Úgy tudni, Marosfőn még most is található egy ilyen kályha, amelyen a tulajdonos, Gidró Gyárfás neve olvasható.

A malmot a későbbiekben nem államosították, így a tulajdonos felesége, Veronika asszony (maghalt 1963-ban) tulajdonában maradt, de a valóságban József nevű fiuk működtette, amíg csak lehetett. Ekkor már a kommunizmus „virágkorát” élte, és akkora adót vetettek ki rájuk, hogy már nem lehetett bírni. Ezért kénytelenek voltak a malmot leállítani, József pedig Gyergyóbékásba ment dolgozni. Így az elhagyott épületből az alkatrészeket és amit csak lehetett, „valakik” ellopkodták, míg végül 1968-ban a rajoni pártvezetők utasítására a malmot és a hozzá tartozó épületeket lebontották.

Végül megemlítjük, hogy Gidró Gyárfásnak József és Béla nevű fiain kívül még volt két leánya: Rozália, a közismert dr. Élthes András második felesége, és Irén, a faluban szintén jól ismert és köztiszteletben lévő Fazakas Imre községi jegyző felesége. Ők és gyermekeik örökségül csak a nevükkel maradtak.

Németh Szilveszter • Szócs László

A RÜGYTERÁPIÁRÓL (gemmoterápia)

Az ember földi megjelenésével felütötték fejüket a betegségek is. Korai őseink az Isten által teremtett csodálatos természetben keresték, és találták meg azokat a növényeket, amelyekkel csökkentették fájdalmaikat, gyógyították betegségeiket. Ma azokat az anyagokat, amelyeket az egészség megőrzésére, a betegség megelőzésére, vagy a betegség gyógyítására használunk, gyógyszereknek hívjuk. A gyógyszerek összetételében szerepelhetnek növényi kivonatok, állati eredetű termékek (emésztőenzimek, méh-méreg, kígyóméreg), valamint ásványi eredetű anyagok (konyhasó, nátrium hidrokarbonát, magnézium oxid stb.)

A történelem folyamán a gyógyászatnak több formája alakult ki, melyek közül az engedélyezett gyógyszerekkel történő gyógyítás (allopátia) a hivatalos, de e mellett létezik a nagyszámú úgynevezett komplementer medicina (nem konvencionális medicina). Ebben a csoportban találjuk a gyógynövényekkel való gyógyítást (fitoterápia), a hasonszenvi gyógymódot (homeopátia), több fajta kínai gyógymódot és másokat.

A fitoterápiának egyik ága a rügyterápia (gemmoterápia) amely a rügyekkel, csírákkal, fiatal hajtásokkal, gyökérkékekkel, tehát az embrionális növényi részekkel gyógyít. Előnye a hagyományos fitoterápiával szemben, hogy ezek a fiatal növényi részek sokkal hatékonyabb anyagokat tartalmaznak, mint a felnőtt és kifejlett növények. Ezen készítményeket homeopatikus hígításban állítják elő azért, hogy rendkívüli hatást fejthessenek ki. A rügyekből készült kivonatok értékes ásványi anyagokat, vitaminokat, növényi hormonokat, nyo-

melemeket, enzimeket tartalmaznak. Ezen anyagok az idegrendszer működését segítik, a szervezet ellenálló képességét növelik, erősítik, és fiatalítják az egész szervezetet, pozitívan hatnak a különböző panaszok esetén, és segítenek fenntartani a jó egészségi állapotot. A rügykivonatok nem károsítják az emberi szervezetet, nemkívánatos hatásuk nincs, és fontos, hogy utánuk a szervezetben semmilyen salakanyag nem marad.

A rügyterápiát kúraszerűen kell végezni. A kezelést a szervezet méregtelenítésével (tisztításával) kell kezdeni, amit nyírfarügy kivonat alkalmazásával érhetünk el. A kúra általában az egyéni panaszok függvényében 1-2 hónapig tart. A rügykivonat adagját testsúly szerint számítjuk ki úgy, hogy minden kg-ra egy cseppet számítunk. Ennek megfelelően egy 60 kg-os személy

a készítményből 60 cseppet kell naponta bevenni (azaz 3-szor 20 cseppet, vagy 2-szer 30 cseppet evés előtt fél órával, vagy evés után egy órával). Szem előtt kell tartani a betegség régiségét, mert ez hosszabbíthatja a kúra időtartamát. Fontos azt is tudni, hogy a rügyterápia más kezelésekkal kombinálható. A következő számban a különböző rügyek hatásaival, ugyanakkor a kivonatok készítésével fogunk foglalkozni.

Aldott húsvéti ünnepet kívánok minden SZÉKASZÓ olvasónak!

Dr. S.C. Zágoni Elemér

Ne szalasszuk el a lehetőségeket

2016-ot írunk. A vidékfejlesztés vagy városfejlesztés tekintetében eddig még soha nem volt ennyi forrásbevonási lehetőség, mint az idei évtől kezdődően. Miért fontos tudni a lehetőségekről? Azért, mert 2020-tól majd nem lesz esélyünk 100-80-60%-os finanszírozási intenzitással pályázni. Látni kell azt, hogy aki most nullából akar kezdeni egy vállalkozást, vagy a meglévőt akarja fejleszteni nem mindegy, hogy milyen lehetőségekkel indul. Ugyan sok esetben meg van kötve a kezünk, mert a pályázási rendszer merev és korlátolt, de mindegy-e, hogy 6-8 év alatt tudom kitermelni a vállalkozásomból azt az összeget a fejlesztésre, vagy egy-két év alatt, pályázati úton korszerűsíttem a gépparkomat, eszközeimet 70-100 %-os finanszírozással. Ha a falufejlesztésről, infrastruktúra fejlesztésről beszélünk, akkor nem mindegy, hogy egy önkormányzat mikor nyújtja be a pályázatait. Időben, elsők között, vagy az utolsó körben. Természetesen tudva, hogy mekkora eséllyel indul neki, mekkora pontszámot fog tudni elérni. A felcsíki falvak az első pályázási le-

hetőségeknél már időben léptek, és ez meglátászik az infrastruktúrában. Az lenne célszerű, ha a vállalkozások, civilek is időben lépnének, hogy az infrastruktúra és a gazdaság párhuzamosan tudjon fejlődni.

Számtalan fórum, tájékoztató jellegű sajtócikk szól a pályázati lehetőségekről, fontos hogy minél több ilyen tájékoztatót részt vegyünk. Ha komoly érdeklődők vagyunk, akkor egy pályázati szakembert kell felkeresnünk, akinek elmondjuk ötletünket, majd ő segít forrást keresni a megvalósításra. A Felcsík Kistérségi Társulás munkaközössége többnyire térségi léptékű programokat, projekteket valósít meg, viszont az irodánk arra is szolgál, hogy információval lássuk el az érdeklődőket.

Milyen információval tudunk segíteni?

Regisztrálni tudjuk az érdeklődőt, ezáltal egy információs adatbázisba kerül. Így a későbbiekben tájékoztatni tudjuk pályázati forrásokról.

Segíteni tudunk pályázati forrásokról.

Segíteni tudunk, akár azonnal a pályázati forrás felkutatásában, és részletes információval szolgálhatunk az adott témát illetően.

Sajnos egy újságnyi felület nem lenne elég ahhoz, hogy felsoroljuk mennyi forrás áll rendelkezésre az elkövetkező 5-6 évben. Éppen ezért, ha úgy gondolja valaki, hogy információra van szüksége, akkor ne várjon sokáig, és keressen meg minket Csíkkarcfalva központjában, a CEC bank melletti irodánkban, naponta 8:30-16:00 óra között.

A legtöbb pályázati lehetőség idén, márciustól kezdődően jelenik meg, és minden célcsoportot megszólít. Mezőgazdasági és nem mezőgazdasági vállalkozásoknak, egyesületeknek, egyházaknak, önkormányzatoknak, mindenkinek egyformán szól a lehetőség, éljünk hát vele.

Ne tegyünk úgy mint az, akinek a lehetőség is probléma, gondokodjunk inkább úgy, mint az, akinek a probléma is lehetőség.

Süket Zsombor

Sass Antal plébánossága idejében történt...

(folytatás)

Az 1922-es év szeptember 22-én kelt jegyzőkönyvében olvashatjuk, hogy a karcfalvi iskola fenntartó tanácsának el kell határoznia, hogy az iskola milyen címet fog a jövőben viselni, mert vagy fiú, vagy csak leányiskola lehet. Az egyháztanács határozatban mondja ki, hogy iskolája a polgári fiúiskola nevet fogja viselni. Ezen a gyűlésen olvassa fel az elnök azt a püspöki leiratot is, melyben a Farkas Ilonka lemondott igazgató helyére Ágoston Máriát nevezi ki. Itt értesülünk arról is, hogy a magánjavak az iskola részére 10.000 leit szavazott meg. Ez a jegyzőkönyv említést tesz azon püspöki leiratról is, mely általános adózásra hívja a híveket. A tanács ezzel kapcsolatban nem hoz határozatot, arra vár, máshol hogyan intézik az adóügyeket.

1923. február 18-án kelt jegyzőkönyvből értesülhetünk arról, hogy a püspök úr jóváhagyta Orbán József és Albert József tiszteletbeli egyháztanácsosi kinevezését, hozzuk intézett leiratban főpásztori köszönetét fejezi ki. Az elnök értesíti a tanácsot, hogy Bukurestből Tamás György 3140 leit küldött a kisharangra. A plébános bemutatja Zágoni Lajos asztalosmester ajánlatát egy pormentes toronyóra szekrényre 1350 lei munkadíjjal. Az elnök jelenti a tanácsnak, hogy a sírásás rendetlenül megy, ezért kéri a tanácsot hogy rendes sírásóról gondoskodják. A tanács elhatározza, hogy a következő gyűlésen rendes és felelős sírásót fogad el.

1923. április 22-én tartott gyűlésen az elnök felolvassa Dánfalva egyháztanácsának kérését, melyben templomuk részére egy oltárterítőt és egy imatáblát kérnek, és a temető céljaira a csíknagyboldogasszonyi templom földjeiből egy darabot. A tanács szívesen odaajándékozza a kért oltárterítőt és imatáblát, de a temetőhelyet nem áll módjában. Minthogy az egyházi törvények szerint az anyaegyház vagyona még elválás esetén sem osztható föl, így a legnagyobb sajnálatára az utóbbi kérésnek eleget nem tehet. A főgondnok ezen alkalommal meleg szavakban mond köszönetet a tanács nevében az elnöknek, hogy semmi anyagi áldozattól vissza nem riadva lehetővé tette az idei missio megtartását. A főgondnok indítványozza, hogy

templom alap létesíttessen. E célból elhatározzák, hogy minden kis-temetés után 5 lei, nagy temetés után 10 lei fiztessék az alapba.

1923. június 24-én tartott rendes gyűlésen Gidró Alajos megyebíró felszólalását követően határozat születik, hogy a temetőkben egyházi embereknek is tilos a legeltetés. Ha mégis a tilalom ellen legeltetnének, úgy ők is minden állat után esetenként 100 lei büntetést tartoznak kifizetni a templom pénztárába.

1923. november 18-án kelt jegyzőkönyv szerint a csíknagyboldogasszonyi, dánfalvi és csíkmadarasi hitközségeknek közös gyűlésnek egyetlen tárgyát a Jenőfalva, Karcfalva, Dánfalva és Csíkmadaras tulajdonát képező a csíknagyboldogasszonyi egyház nevében álló 166 hold „Tarkó havas” erdő, legelő, kaszáló további kezelése, haszonbér értékesítése képezi.

1924. január 3-án kelt jegyzőkönyvből értesülünk arról, hogy Albert Gergely sekrestyés –harangozó állásáról lemond, mert Szenttamáson választották meg hasonló minőségben. Az egyháztanács sajnálattal veszi tudomásul lemondását, mivel személyében egy kötelességét híven és pontosan teljesítő egyházi embert veszített el. A megüriült állásra pályázatot hirdetnek, ugyanakkor részletesen taglalják, a harangozói állás javadalmát, illetve kötelességeit. Ugyanezen jegyzőkönyvből derül ki, hogy a plébános szeretné, ha mielőbb sor kerülne a polgári fiúiskola végleges elhelyezésének kérdésére is. Az egyháztanács abban állapodik meg, hogy a karcfalvi római katolikus elemi iskolához 2 tantermet és egy tanári szobát toldat, mely az elemi iskolához tartozó, most üzlethelyiségül szolgáló 2 tanteremmel megfelel a polgári iskola igényeinek. A kérdést napirenden fogja tartani, és minden erejével oda fog hatni, hogy a terv mielőbb keresztülvihető legyen.

1924. február 27-i gyűlés jegyzőkönyvében olvasni, hogy Gál Sándor dánfalvi lakost választották meg a harangozói állás betöltésére.

1924. március 2-i jegyzőkönyv szerint felolvasásra kerül a főesperesi leirat, mely az erdélyi egyházmegyének a kormány által tervbe vett szétदारabolásáról, és Jassihoz való csatolásáról szól. „Az egyháztanács mély megütközéssel vette tudomásul, hogy Státusunkat a szenátusban állandóan támadják szeretett főpásztorunkkal együtt, hogy ősi egyházmegyénket szét akarják darabolni és Jassihoz akarják csatolni. Ez ellen tiltakozunk!! Mi rendületlenül ragaszkodunk jóságos főpásztorunkhoz, autonómiánkhoz, ősi intézményeinkhez, s azokat készek vagyunk megvédelmezni az utolsó leheletünkig.”

Az elnök az egyháztanács utólagos jóváhagyását kéri ahhoz, hogy megengedte egy dánfalvi családnak, hogy halottjukat a csíknagyboldogasszonyi temetőbe temessék el, mivel a halottnak ez volt éltében utolsó kívánsága. Az egyháztanács helyben hagyja az elnök intézkedését és a jövőre megengedi, hogy temetőnkbe temetkezzenek azon dánfalvi hívek, kiknek ez lesz utolsó óhajuk.

összeállította Kelemen Erzsébet

